

ДРАГАН НИКОЛИЋ (1943-2016): „НЕСЛИЧНА СЛИЧНОСТ” МАНГУПЛУКА И РОДОЉУБЉА

Храбро срце

Ових дана за њим испразно нариче толико оних које је презирао свом снагом свог мушког срца. Умео је да буде *насупротив*. Својим ликовима са маргине разарао је лицемерну ушећереност друштва заснованог на идеологији чисте лажи. Касније је без трунке фолирања играо џентлмене, отмене аутсајдере, господствене усамљенике, јеретике свих врста. Из сваког од тих ликова зрачи неумољива мушка харизма. Дрчност српских ратника и устаника. Чубурски мангуплук. Шарм словенских „златних дечака”. Пркос и кодекс принчева улице. То је тајна његове суштинске различитости од толиких других „извођача глумачких радова”

Пише: Драгослав Бокан

Драгослав (Драган) Николић (1943–2016) је рођен под окупацијом, детињство му је прошло у играма зарђалим пиштољима и шлемовима (заосталим из рата). Избачен из гимназије због неког крупног несташлука, он са непуних 17 година уписује глуму на београдској Академији, тренира помало бокс и на улици довршава све оно што учи у

књигама и на факултету.

У „филмску причу” улази у ери „црног таласа” и глуми ужасну (службено од јавности скривену) истину о нашем малограђанском друштву и вишедеценијској идеологији чисте лажи & сваковрсног лицемерја.

Глуми негативце који, ако ништа, имају петљу да сваком пљуну истину у лице и не пристану да се прилагоде устаљеним „правилима игре” (па и по цену живота).

И кад глуми џепароше или „отписаног” скојевца, он је једнако бунтован и неприлагођен, на ивици одбачености од „својих”.

Из сваког лика који заступа на филму, телевизији или у позоришту увек избија и просто зрачи та неумољива мушка харизма неког ко не пристаје да глуми задате идеале и бира хладнокрвни цинизам (са све цигаром у углу усана и пиштољем у руци) уместо режимски стилизованог „херојског романтизма”...

А након тога почиње да игра улоге џентлмена, отмених аутсајдера и усамљених, господствених карактера и јеретика свих врста. Уз непоновљиву и ненаметљиву лежерност, без трунке фолирања и оне одвратне помпезности и „шмире” којом су накрцане улоге сличног типа његових глумачких (формалних) колега.

Све може – осим пропагандног ушећеравања овдашње сиве, бетонски тврде и надасве кржаве реалности.

„Прими ударац и врати га, најјаче што можеш” и „Никог се не бој, јер, на крају крајева, ако останеш на попришту – не можеш да изгубиш ништа више од живота!”, гласиле би Драгослављеве максиме, његове две врховне Божије Заповести (у Гагином преводу са узвишено-теоријског библијског на чубурски, свакодневни језик уличне праксе).

МУШКОСТ У СУШТИНСКОМ ЗНАЧЕЊУ

Зато би овај текст могао да се наслови и као „ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА”. Али нећу да га претварам у баналну похвалу глумцу чију смрт данас раскукано опевају и они којих се мој имењак гадио и презирао их свом снагом свог мушког, бескомпромисног става и неиструелог лављег срца.

Хоћу да кажем нешто друго, много важније од апологетског набрајања најпознатијих улога и признања сада (привремено) мртвог и (анђеоски) БЕЛОГ јунака омиљеног филма моје студентске младости.

Желим да објасним не превише примећену сличност између ратничких родољубивих карактера из српске прошлости и Драгослављевих „негативних јунака” са београдског асфалта. Да укажем на дубоку везу између те две наизглед сасвим различите харизме једне те исте мушкости (из две епохе наше историје).

Наиме, и иза хајдуквељковског (или војиславтанкосићевског) ратничког типа и иза мангупских карактера из драгославниколићевских филмова стоји оно исто, словенски широко и балкански тврдо - ХРАБРО СРЦЕ.

Мушкост у њеном суштинском значењу.

Хајдук Вељко је, знамо, имао обичај да, пред одлазак у бој, око себе окупља музиканте и певаче и тиме јавно запркоси смрти и онима који је се боје, а Драгослав Николић у својим безбројним филмским ликовима просто изазива све противнике да му се супротставе, па да им онда, без оклевања и респекта, „узме меру” и покаже „ко су у ствари”.

Он не бије као садистички силеџија, табатор или горила (искључиво оне мање и слабије), већ инаџијски пркоси много већима и крупнијима од себе, показујући им да бој не бију „бицепси & трицепси”, него – срце у јунака.

Тај пркос иде и према наоружаним и непребројивим немачким војницима, углађеним полицијским инспекторима, свом потенцијалном дедињском (филмском) тасту, надобудним удбашким цинкарошима и ма коме пред ким би „било мудрије склонити се” и „повући ручну”.

А то вам је иста она жилава, ратничка линија што се на овим просторима провлачи из поколења у поколење, без обзира на боју и крој униформе, само сада – у време потпуне и безизузетне покорности читаве СФРЈ свом Маршалу са доживотним мандатом – кроз очајничке потезе унапред судбински осуђених младих лавова најновије српске „изгубљене генерације”.

ДОБРО ПРЕРУШЕНИ ВИТЕЗОВИ

Тај дечачки-али-ратнички-мангуплук који објављује и показује сасвим конкретну неустрашивост у погледу и држању има у себи толико тога од оног шармантног обешешаштва шумадијских тинејџера под шајкачом из 1804-е или 1914-е (од „Играле се делије”, преко „Радо иде Србин у војнике”, па до „Марша на Дрину”).

И ТО ЈЕ ОНО НАЈВАЖНИЈЕ У РАЗУМЕВАЊУ ОРГАНСКЕ, НЕДВОСМИСЛЕНЕ ПОПУЛАРНОСТИ ОВОГ СРПСКОГ ГЛУМЦА И ЊЕГОВОГ НЕУПОРЕДИВОГ ШАРМА.

Може Драгослав да себе назива Драганом и лепим Гагом колико му срце жели; да са

својом Миленом поставља, „образ из образ”, своју Пожаревачку са њеном Душановом улицом (и свој Црвени крст уз њен Дорћол); да глуми у рекламама и проводи читаве ноћи по најбојемским бифеима и кафанчинама свог вољеног Београда; да избегава интервјуе и исповедање по новинама до миле воље... он ће заувек бити мангупски српски Давид који неће да устукне ни пред каквим Голијатом. И то је оно што код њега „баца с ногу” и одушевљава сваког ко у себи осећа и кап своје вреле крви и свог јуначког порекла...

То је тајна његове толике различитости од свих других „извођача глумачких радова” из пренакрцане архиве екс-југословенске филмографије.

Има нешто и од Црњанског у главном јунаку наше приче. Та урођена „политичка (и животна) некоректност”, иста преобилност мушкости (која се не доказује само по расклиматаним престоничким креветима), идентична спремност да се уради баш оно неочекивано и забрањено и, као најважније, бескрајни шарм словенских „златних дечака”, тих непоновљивих принчева улице којима се унапред и комплетно СВЕ опрашта (па и оно над чим би се, код ма ког другог, без пардона, осуђујући згражали).

Имао је, на неки начин, и Драгош Калајић у себи исто „то нешто” (он је и Драгослављев вршњак, и из истог су краја), па наш једнооки Преле, сигурно и Сташа Краков и Димитрије Митриновић много пре њих, и још понеко (некад и сад)... али је последњи носач ове „храбросрчане” штафете, без икакве сумње, био управо Драгослав-Драган Николић. Последњи Мохиканац ове жестоке (а племените и божански даровите) мушке расе у српској култури...

Зато подижем ово моје објашњење у вис, уместо чаше каквог омиљеног вина мог имењака, њему – и свима таквима! – у част.

Убеђен сам да Свемогући Бог и те како добро разуме сву дубину и душевну лепоту оног што се (за њихових живота) тако вешто крило испод врха леденог брега ове групе добро прерушених витезова, бљештаво оклопљених мушкошћу и талентом.

Зна Он да су они његови. И да је храброст, несумњиво: облик истинске вере у Васкрсење и победе над смрћу.

Јер СМРТИ НЕМА.

Знамо ми то, а наш у Христу уснули Драгослав то ових дана лично и (убеђен сам) срећно проживљава. <

Објављено: понедељак, 14. март 2016, 12:42h